

Womhaj Bóh!

Ciřlo 14.
10. hapr.

Ľětnik 2.
1892.

Serbske njezelske łopjenka.

Wudawaju řo kóždy řobotu w Ěsmolerjez knihicziřczerńi w Budyřcinje a řu tam dostać řa řchwórtlětnu pšchedpłatu 40 np.

Nyřt. Palmorum.

Philippiřk 2, 5: „Kóždy bjeř wami budź teje myřle, jako Ěhryřtuř Jeřuř teź běřche!“

Ězenje palmoweje njezele nam pšched woczi řtaji, řak Jeřuř pod řhwalbuřpěwanjom a hořianawołanjom Ěraelskeho luda horje czeńje do Ěerusalem, nuteř do řwowejo Wóřza domu, wopiřuje nam tón kónowanřki czař teho Ěnjeřa, ale kóna je czerńjowa a trón je řchiř. Ěak řteji řzenje dženřniřcheho dnja pšchi řařtupje do martroweho tydženja ř napišmom: „Ělaj, twój kral pšchińdže ř tebi cziřeje myřle.“

Ěpiřtola dale do řady a do wyřřoka pšchima a nam wopiřuje řyly czař Jeřuřoweho řiwjenja: wot řłoba ř řchiřu, wot řchiřa ř trónej. Řyly wobrař Ěnjeřoweho poniřenja a powyřřenja řo nam dženřa wobřnamjeni a napišmo řeka: „Kóždy bjeř wami budź teje myřle, jako Ěhryřtuř Jeřuř teź běřche“. Pšchetoř niř ř pšchiladowanju, ani ř pšchiwyřřanju řamemu a ř hólemu hořianawołanju řo nam řařte předuje, ale řo bychmy řobu czařnyli a tutemu kónowanřkemu czařej řo pšchifařkli. Ěpiřtola nam móźnje pšchiwóla ř Ěhryřtuřowym hłóřom: „Řóř a dži ře mnu“ a my řzemy ř Domařřom wotmolwicź: „Ězěhůmy ř nim řobu, řo bychmy ř nim wumřjeli“ a prařmy ř Ěawóřom: „Wumřjemy-li ř nim řobu, dha teź budźemy ř nim řobu řiwi, czerpimy-li řobu, dha teź budźemy ř nim řobu řnjeřicź.“

Ěe wařne řłowo, ř kotrymž tón japořřtoř řapocřina: „Kóždy bjeř wami budź teje myřle, jako Ěhryřtuř Jeřuř teź běřche“. Wón praři: „Kóždy“ — bje wřcheho wob-

mjeřowanja, njeř je cźłowjeř hiřcze řak wulki na řemi abo hiřcze řak mały, njeř je bohaty abo řhudy, řhory abo řtrowy — Ěawóř žaneho wuměńjenja njeřopuřczeři: njeje řadny pšchěřtary a řadny pšchemłody, řadny pšchemóźny a řadny pšchěřłaby. Ěow je řłowo řa nař wřchitřich — řařteřkuliř řmyřlenje twójeje wutrobny je, řařteřkuliř wotpohladańje ty mařř, tute řłowo je Ěawóř teź řa tebe piřkał, pšchetoř wón praři „kóždy“. Ěo řłuřřa ř majeřtořczi a wóřebnořczi řchěřcziřanřtwa, řo řo na wřchitřich cźłowjeřom wobroczi bjeř rořdželenja. Řyly předomanje jeha wěry na kóždeho cźłowjeřa řeka: „Wěř do Ěeřom Ěhryřta, dha budźeř ty a twój dom řbóźny!“ Ěo řyly napominanje jeha wuřby na kóždizczeřkeho ma řo řak: „Dži po Ěhryřtuřu!“ Ěa wřchitře řtawy, řa wřchitře řudy, řa řyly cźłowjeřtwa řo blyřczeři jenoř jene krawne bóřře řnamjo, do kotrehoř dyrbi jenotliwy cźłowjeř řař řyly cźłowjeřtwa řo pšchekrawnicź: to je Jeřuř Ěhryřtuř.

Řařteje myřle wón, řa podomnořcź Wóřzowřteje krawnořcze, běřche, je nam wřchitřim řnate: „Wón poniřowaiře řo řam a bě pořłuřřny hacź do řmjeřcze, haj do řmjeřcze na řchiřu.“

Řunje řak teź dyrbimy my řmyřleni bjeř: poniřni a pořłuřřni. Poniřni pšched Ěohom, řak řo tu njeřořpołnořcź řwowejo cźłowřkeho bjeřa, řmyřlenja a czińjenja pořřnawajo řo pšched jeha majeřtořczu a řwjařtořczu jako hubeńi, řnicźomni, hřeřřni cźłowjeřojo wřchěđnje pořorjamy a řadži tu hřeři wodařazu, třeřřtowařazu a wobnowjařazu hnađu Ěožu w Jeřuřu Ěhryřtuřu řapřchimyńeny. Poniřni teź pšched cźłowjeřkami, řak řo pšchezo druhiř wřřche wařimy

dyžli šebje šamych a hdyž mamy njeprawo, to radny pschidamy a wufnajemy. Pošlušni Bohu temu Knjesej, hdyž w jeho šasnjach šhodzimy a tež wšcho horjo a domach-pytanje šebi lubičz damy š šhryštušom prajizy: Wótče, tvoja wola šo štań, niz moja wola! Pošlušni tež čłowjekam, kotrymž pošlušacz mamy, štaršchim, wučerjam, duchownym, wšchnošczy, taš so wšcheje njeľubošczy, ľenjošczy, njeřožčiwošczy, wopikštwy, jebanštwy, paduchštwy a pschecziwjenja šo wotšajimy a šdalujemy.

Braj, mój luby čyitarjo, njeměl zhyš šwět hinaschi napohľad, njeby zhyš ššchesczijanštwy zhyš druge byšlo, hdy by tutemu japoschtoštemu napominanju šo wot wšchitšich pošluščašlo? Haj, ničžo dyžli mēr a šbožo by knježyšlo we wšchitšich ššchesczijanškich wošadach, domach a wutrobach, by njeby na šemi byšlo, hdy bychu wšchitzy teje myšle byšly, jako Šesuš šhryštuš tež bēšche. Teho dla čyzemy-li w čyášu, a ščtož waznišche je, tež w wēcznošczy šbožni a šbožowni byčz, dha šapřejmy šebje šamych a štapajmy do Šesušowych štopow! Ša bohabyošczy je š wšchitškim wēžam wužitna a ma šlubjenje nēčzišcheho a pschichodneho žiwjenja. Žadny grunt paš ničto njemōže šašožičz, šhiba tōn, kiž je šašoženy, kotryž je Šesuš šhryštuš, tōn ššchizowany a horještanjeny!

W Strašburku na našepjach,

abo

Wōš ma špochi dobre, čłowjek hušto dživne myšle.

Na šerbški wot A. Škr.

Našch komandanta njebē žadny tajki hruby čłowjek, šajkiž bē našch wšchšchi. Šako bēch jemu wšcho tole doprajik, šetre šebi wōn šwoje šylšy š woczow a praji: „Ty wbohi hōlcze, ty mi žel čzinišch, ale pomhacz čzi ja njemōžu, — tola paš njech šu tebi wšchē tvoje proštwy wuššyšchane!“

Nētkle buch šašo do jastwa wotwjedženy, a Šandrij šmēdžesche mje w nim wopytacz. Komandanta je porucžik, šo Šandrij nje-štrebra tu šhwilu žanu druhu šlužbu čziničz, duž je wōn šožžičžki džen žyšlu šhwilu pschi mni a wē mi špochi nēšchto rjane a duščne powjedacz. Šemu we wutrobje žel čzini, šo je mje šajaš, ale ja jemu špochi šašo praji: „Šo wšchaf je wšcho taš pschincz dyrbjalo.“ — Šejna, wo tebi je mi wōn wjele powjedaš, taš je čzi wo mnje žel byšlo, a šajtu šy šebi wboha wo mje štarošczy čziniš.

Uš, ty moja luba duščka, ty mi nješšy še žany mi žemi ničžo čziničz mēša, ja to wšcho derje pošnajy! — a ja budžich tebi wēšczy šwērny wotšaf, — taš wērny, taš čhyš mi Wōš luby Knješ hnadny a šmilny byčz, hdyž budu nētkle dyrbjecz wumrjecz, a mój nan budžišche namaj wēšczy tež šwoje „haj“ wuprajik, hdy budžišche šo mi jeno šechžyšlo, wšcho Bohu Knjesej porucžičz a pschewotšajičz. Ale ja čžyšch špochi, šo dyrbjesche mi wšcho po mojej hłowje hicz. Našch knješ duchowny paš je naš hušto powucžik: „Ščtož čže mēcz, šo dyrbi jemu špochi wšcho po jeho njemudrej hłowje hicz, tajki budže šo junu ša to w heli palicz.“

Njepšakaj, luba duščka, hdyž šmēšch tōnle mój list šama w šwojimaj rukomaj. Še špewarškich šym šebi rjany šhēlušch wupytak; ty jōn šama tež dawno šnajesch (117.): „Šesuš, moja nadžija.“ Tōn šebi mój wobaj, Šandrij a ja, šožžičžki džen šhromadnje wušpewamoj. Ššche-čžo nješmēš mój luby Šesuš tež šobu ša mnje wšcha prawa nadžija byčz? Wēšczy budže wōn tež napscheczjwo mi hnadny a šmilny. Wšchaf je wōn nēhdy na šwojim šchizju tamemu šchacharej prajik: „dženša budžesch šobu šo mnu w paradisu!“ Ša paš šym tola wšche wšcheho tež hšchczje w jeho šwjatny mjenje we Šozej šwjatnižy na njeho wušchczeny.

Bēch tež wot tebe přecz šupik,
Ššo šaš' š tebi donamkam,
Wšchaf je šej twōj šyn mje kupik
A mje š tobu šjednaš šam.
Ššwoju winu njepräju,
Ššmiljenja šo trošchtuju,
Tvoja šmilnošczy wjetšcha je,
Šacz wšchōn hrech, kiž čzishczji mje.

Šubjeradny wšchaf čžu šwoju hōrku šmjercz wšchu wučerpicz, pschetož šmjercz je ša mnje ša to mšda, šo šym šo pschhēšchik; ja paš šebi hewaf ničžo njepožadam, hačz šo čžyš mje mój luby šbožnik je šwojej šwju wučžičz a mje praweho a šbožneho šcziničz. Ša drašta, w šajšejž nētkle šhodžu, šlušcha mojemu šenštemu šralej; tu pošdu šo wušlež, a šym wješely, šo ju wot šo wotbudu, pschetož w njej šym byš hēšchny čłowjek. Ale po tym budže řefacz:

Ša krej a prawdošczy šhryštuša
Še moja drašta pschistojna.
Š tej pschēd Bohom ja wobštačz čžu,
Šdyž do njebyš nuts počžahnu.

Šejna, njepšakaj wo mje, bōršy budže tu šo mnu wšcho nimo; mi wšchaf šo taš šle njepōndže, taž šebi šnano pomyšlišch. Šotom čžu šebi wšchē te řožičžki, kiž mam tu wot tebe, na wutrobu pošožičz, te šame, kotrež šy mi š tvojeje šahrodki darika, čžu šebi wšche nich wobej šwojej ružy šhšnyčz a Šoha na njebyšach prošnyčz, hačz mi nječaf moju wbohu šhudu dušchu š šebi wšacz. Tež Šandrija čžu prošnyčz, šo čžyš mi tele řožičžki šobu do rowa pošožičz, a nječam šo wo to řudžičz, šo mi njemōžesch pschincz žanu řožu a žanu nješapomnicžtu na mój row šadžičz, ale čžu šebi špochi myšlicz, šo mje ty wēšczy ženje nješabudžesch, taž čže tež ja nješšym šabyš.

Čže nišdy nješabudu, | Tež w rowje ležo budu
Šubošczy mi njewumrje. | Ššej myšlicz na tebe.

Nētkle drje mi na tōnle list wjele šylšow pada, pschetož mojej woczji štaj pschemo žōrleschku, ale ja šebi wēšczy wšcho pschewinu, hdyž budže tu ša mnje tōn šy čžaf; — tehdy njebudu nišomu wjažy čžekacz, pschetož moja nadžija je Šesuš, mój luby šbožnik. Tōn njech mi potom še šwojej drohej čžerwjenej šwju rjane čžestne wopikšmo napische a wuštaji, šo mōžu šo š nim dacž widžecz w njebyšach, w tymle mojim wōtžnym šraju, hdyž budžemy tam junu wšchitzy šašo šhromadženi, ty a ja, mój Šandrij a mój nan, kiž mje tehdy wēšczy šašo ša šwojeho šyna š šebi wōšnje. Šemu šym hšchczje jedny list napisaf a domoj pošlaf.

Nētkle paš, luba najlubšcha, božmje, haj božemje, — božmje ša tōnle šwēt a ša tōnle čžaf. Wodaj mi wšcho řudjenje, šajšejž šym čzi do wutrobny nacžiniš. Š Šozej pomozu wšchaf budže tu bōršy ša mnje čžaf, „hdyž škōnczi šo wšcho hubjenštwy a šapocznye šo wješle wšcho.“ Dželenje wutrobu wurudži, ale šašo wohladanje ju wuwješeli. Mój paš šo junu wēšczy šašo wohladamoj.

Duž budž nētkle pošleni řocz postrowjena wot
tvojeho

čzi do šameje šmjercze šwērneho
Šana.

Štara Šejna bē tōnle list Šažžy wučžitaka, duž šebi jōn šašo šwēru wšchōn šhromadu šawali, šebi do šafa tyšny a praji: „Šaj pravo mašch Šano! Dželenje wurudži, ale šašo wohladanje čłowjeka wšcheho wušpokoji a wuwješeli!“ Ša to wšcha wotmješny a horje do njebyš pohladny.

Na šeleny ščtwōrtk.

Šow šym ja, Šesu, š dopjelnenju,
Ščtož ty we nožy čžerpjenja,
Šo twojim hnadnym wušwolenju
Mi š dobročzi tam pschifasa.
Ščtož pschi tym šo mi šaleži,
Šaj ducha tvoje' možy mi.

Njech tvoja wjecžer, pomyšcheny,
Mi płaczji mēšto šawdawka,
Šo psches tebe šym wumoženy
A wodaczje mam wot Šoha;
Dha na tebi mam wješele,
Mój šbožniko, a šhwalu čže.

Ša špominam na twuju lubošczy,
Kiž naš je torhša š nješboža.
Šaš šylna je wšchaf tvoja lubošczy,
Kiž na šchiz je čže pschibita!
Njech plōd wot tvoje' bološče
Mój duch nētk š nowa šaczuje.

Njeh. swěru so wschěch hrěchow pašu,
Sa kotrež ty bu morjeny.
Njeh je mi drohe w kóždym czašu,
Schtož mi tať drohe kupit šy.
Tón troscht, kiž s twojej' swjercze mam,
Mje njemjedž t samopaschnoscjam.

Za so czi, Anježe, podam s noma
Pšchi twojim swjatym wektarju;
A moje myšle, moje słowa
Čzi lubja swěrnoscž wobstajnu.
Twój, kiž šy sa mnje wumrjet tu,
Twój do wěcznoscež wostanu.

Njeh bližichemu so t službje podam;
Njeh, hdyž pad jeho pschewata,
Za s čzichim duchom jemu wodom.
Mi njepšchindž nihdy s pomjatka,
Kať čzežki hrěschny dołh mi ty,
Mój knježe, s hnadu spusčezit šy.

Njeh troschtuju so twojoh' słowa,
So mój duch žiwj wostanje,
A so tež čželo s pierschcže roma
Twój móžny hłóš sam powjedže,
Hdyž ty so, ferschta žiwjenja,
Nam sjewicž budžesch s wyšota.

Za, Anježe, čžescžu twoju hnadu,
Čzi džať a kšwalbu spewajo.
Ach njedaj mi pschincž sašo t padu
A spožcz, mój luby sbóžniko,
So tu pšchi twojeje wjeczeri
Eso moja wěra pošylni.

Wy staršchi, hdže čžecze wasche holžy dacž?

Styšniwoje so někotra staršchiska wutroba prascha, hdže dyrbimy našchu holžu dacž a šebi se sdychowanjom na to pomyšli, so žiwjenje pschezo čzežsche a drožsche bycz sapoczina. Khudy nan, kotremuž je Bóh schěscž džowkow wobradžit, dyrbi hižo šylnu a khróblu wěru mēcz, so móht bjes staroscze wo derjehicze šwojich džowkow do pschichoda hladacz. A temu je pscheczelow a šubodow došč, kiž se wschelakim radženjom a wobmyšlenjom jemu hlówu čzoplu čzinja. A hdyž nahladny wschělich ludži šlyšchisch, je runje tať, kať bychu khude holžy wysche byle, kať by sa nje, wošebje hdyž so njewoženja, žyly wulki šwēt mały był.

"Seno so moja Hana službu dostanje!" so tež něhdy staroscziwa macž woprascha. —

"Čžeho dla tež niž?" ja wotmolwich.

"Dokelž je pschewjele žónstich na šwěcže — wjele wjazh, hacž so móhle wschitke džela namafacz!" macž sdychujio wotmolwi.

"Čže wy woprawdže hižo šlyšchata, so je pschewjele služomnych holžow?" so hiščcže junkrócž wopraschach, a dokelž ta macž jenož se šylsami wotmolwi, mi Hana šama na pomoz pschindže. To bēšche džēn do jejneje konfirmazije. A woprawdže wona mēšesche tajke šwērnej woczī, so bych so najradšcho šam sa nju štarat.

"Njepłataj, macže", wona prošyšche. "Anješ duchowny džē tež praji, luby njebješki wócžez budže so sa mnje štaracz!" —

A woprawdže, Bóh luby Anješ je so sa nju štarat. Hana je wot delkach sapoczala služicž, wona je nětko hižo lēto kucharka pola wošebnych knježich a njestara so jenož sa šwoju macž, ale wupomha tež druhdy dwēmaj bratromaj, kotraž so ani s daloko tať derje nimataj kať wona. Schtož je spóšnať, kať derje so služomnym holžam džē, — so wē s tym wumēnjenjom, so šu šprawne, čžebne a dželawe, — tón so pschezo s noma džiwa, so tať wjele staršchich šwoje holžy do fabriki ščele abo je da schicž nawucžicž, so móhle so jako schwadlcže žiwicž. To pak s teho pschindže, so so to staršchim a džēcžom šda wošebnišcho bycz a dokelž čžedža holžy wjeczory šame sa so mēcz — te wjeczory, kiž w kóždym wjetšchim mēščje špytowanja pschinjēšu a psches kotrež jich tať wjele do hubjenštw a haniby padnje. Šlužobna holža wschaf kóždy wjeczor sa so nima; ale njedyrbi to sa šprawnych staršchich, kiž šwoje džēcžo do žušby dadža, šmērowanje bycz, hdyž wjedža, so je jich holža pola dobrych knježich, w kotrychž domje hiščcže Wože šłowo něščto płaczī, derje šachowana, hdžež

ma dobru mšdu a dobru jēcz a hdžež móže něščto nawuknyč, šchtož je jej sa čžaš žiwjenja s wužitkom. Eso wē, so je tež knježich, pola kotrychž so holžy derje nimaju; ale, hdyž na wscho hladamy, je to wumšacže, pschetož dobru služobnu holžu šebi kóžde knještwo wyšoko wazi. — Dobra pak dyrbi tež bycz; pschetož njefnicžomnu ničto njerodži. — Holžy, kiž so jako džēczi domach na žane džēlo njewucža a potom po konfirmaziji lēnje a njelóschne do služby pschindu, kiž tež njechadža ničto wuknyč a šapschicž, so do džēla njehodža. Wone pak so tež ani sa fabrikke ani sa druge džēlo njehodža — pschetož kotraž holža njecha dželacz, služicž, je wschaf w našchim czašu wysche na šwěcže.

Wjele staršchich pak tola pšchi wschēm hladanju na dobroty, kotrež služobna holža wužiwa, šebi myšla, so je lēpje, hdyž jich džowki do fabriki khodža. Wot teho pak kručže wotradžimy: s přēnja teho dla, dokelž je džēlanje w tnych horžych, w nich dželaznych małych fabrikšich šalach hušto jara štrowosczi šchódne, a potom tež teho dla, dokelž dyrbja w nětcžišchim czašu wjele fabrikow šwoje dželaczertki přecž pošlacž, dokelž tworow došč njewotbudu. Wot teho czaša, so šu w Amerizy šakonje wudali, kotrež wyšoke žlo na tworj s žušych krajow šladu, wjazh wot naš tam wjele njewoža, dokelž šu w Amerizy šamej dželane wēžy tuńsche, hacž móža wot naš tam pschinjēšene bycz, dla wyšokeho žla; wjele fabrikow je teho dla dželacz šastalo abo tola wjele dželaczertow a dželaczertow přecž šlacž dyrbjało. Přjedawšcha fabrikka holža pak porēdko dobru službu namafa, dokelž so na domjaze džēlo njewušteji, pschetož se šchule štušiwšchi je šapoczala do fabriki khodžicž a drugeho hospodarškeho džēla nawuknyč šebi šhwile wšala njeje. Še wschaf tež dobrych fabrikšich wobšedžerjow, kiž štrach, fabrikšim dželaczertkam hrozazh, špóšnawšchi po móžnosčzi pytaju jón wotwobrocžicž. Tať šu fabriki na kraj won twarili, kať wēšty Korla Mēž w Freiburgu, so móhle mlode dželaczertki, jeli něšaf móžno, w štaršchich domje wostacz a so bychu psches to pschēd špytowanjem wulkeho mēšta šachowane byle. Druhi fabrikški knješ šwojim dželaczertkam bydlenie w dobrych šwójbach wobstara, hdžež šu derje šastarane. Druhdy šako šu hospodarštw ša fabrikke holžy šakožili, hdžež dyrbja holžy wysche fabrikškeho džēla, psches postajenu hospoju waricž a schicž, płocacz a rjedžicž a někotrežkuli wužitne džēlo wuknyč. Ale to wschitko so tola jara porēdko štawa, w wulkim a w žylym maju fabrikke holžy šrudne žiwjenje a šchtož šahe šwjadnjene woblicža tajkich holžow widži, tón so teho praschenja šminyč njemóže: "Kať je móžno, so štaršchi so sa to roššudža, šwoje holžy radšcho do fabriki šlacž hacž na službu, hdžež maja žiwjenje a šastarane, štrowosczi wužitne!" Bohužel wschaf je fabrikšich holžow tať wjele, so dyrbješche jich w minjenej šymje jara wjele bjes džēla wokoło khodžicž. Šutry šu šako blisťo, t wjele štaršchim šako to praschenje pschistupi, "hdže dyrbimy šwoje holžy dacž?" Wy štaršchi tola njechacže, so by wasche džēcžo do wobštejnoscžow pschischlo, w kotrychž duchownemu a čžēlnemu škaženju napschecžiwio džē. W šfabrizy budže bóršy to dobre šymjo, kotrež šcže wy jako šchescžijanžy štaršchi, kotrež šu šwērni wuczerjo a duchowni wušhwali do mlodeje wutroby, podušchene wot šwētneho njerjada. Eso wē, so tež na služobnych špytowanje čžafa, ale tať štrachne s molom njeje, kať wschēdne pschēbwanje w šfabrizy, hdžež dyrbja holžy lute njedušchnoscže, njepóžcžiwe rēcže šlyšchecž. Wschaf móžecže šebi dobru šchescžijanški dom wušwolicž, do kotrehož čžecže waschu holžu dacž, so wēščje, so je w dobrych rukach a pod šwērnyim nahladowanjom. Šfabrika pak je štoro jena kať ta druga, wschudžom tón šamy štrach. A wy štaršchi, kiž macže šwoje holžy hiščcže domach, wopomnicže, so šu štaršchi šami wina, so jich holžy šrudnemu pschichodej napschecžiwio džēja a do hubjenštw pschindu. Štaršchi dyrbja šahe šapoczecž, je wucžicž, tež čžezťoty čžłowiškeho žiwjenja šnjescž, woni dyrbja wschēj pošojcžnosčzi s čžabom napschecžiwio štušicž, so džēczi, šchtož čzinja, tež rady, šwólniwoje a došpólnje čzinja. Schtož něščto došonja w žiwjenju, ženje wysche njebudže; dželawa šprawna holža budže šwój pučž namafacz psches žiwjenje. Hdyž štaršchi šwoje džēczi šwěru po šchescžijanškim waschnju woczēhnjeja na šakožtu štareho dobreho pschibłowa: "Spewaj a džewaj!" a so sa to štaraja, so tež bjes ludži pschindu, hdžež so tať šmyšlenje haji, potom so jich pschichoda bojecž njetrjebaja: Šim so s Wožej pomozu pschezo derje pošindže.

Rošhlad w našchim czašu.

Khēžor bē ruskemu šapóšlanzej hrabji Šchumalowej pschēd krotkim šwój wobraš darit, a s teho čžyčhu wschelake nowiny

wjetšche pschihilenje k Ruskej spósnacj. Ale kaž je šo nětk wu-
pokasalo, běšche kžezor darjenje šwojeho wobrasa ruskemu hrabji
hizo psched dwěmaj lětomaj šlubik, a teho dla je to nětczišche
dopjelnjenje tamneho šlubjenja bje wscheje wažnošće.

W pruskim semjanskim šejmje je finansny minister Miquel
wosjewik, šo směje statna pokladnica s nowym dohobnym dawkom
43 milionow wjazy dohobow.

We wschěch kulturnych krajach šwěta šu 28. měrza 300 lětny
narodny džen Jana Amosa Komenského (Komeniusa) šwjeczili.
Komenski je šebi nješmjertnu šlawu s tym dobył, šo je šafady
postajil, po kotrychž ma šo w ludowych škulach wučicž. W jeho
časju šo w škulach wscho s pomozu kaczanskišće rěcže wučješche. Wón
ša to s rasnosčju štukowasche, šo šo macžernej rěcži w škuli cžejne
město dosta. Pschede wschēm pał Komenski žadasche, šo ma šo na-
božna myšl hizi w najšajšichim džeczatštwje hajicž a šo dyrbi šwjate
pišmo w šchesczjianskej škuli šapoczatl a kónž bycž. Šeho šlawne
wučženške knihi šu do dwanacže europiškich rěcžow, pódla teho do
rabskeho, turkowskeho, persiškeho a mongolškeho pschekžene. Komenski
je šo 28. měrza 1592 w Miwnizach na Morawje jako šyn ewangel-
škej štarscheju narodžik. Theologiju študowawschi šo wón najprjodžy
wučžerstwu pošwjecži a bu pošdžišcho ša biskopa morawškich bratrow
wufwoleny. Šeho wjele pschescžehachu a hanjachu. Duž wón do
Bólskeje a na pošled do Amsterdama cžehnjeshche, hžezž w lěcže 1671
šemrje.

Žałošny nješkut je šo pódželu w Barlinje štał. Tam bu
pod šthodom wošebneho doma žónška, kotraž šo se šberanjom šapow
žiwješche a kotrežž šwójšne mjeno hišcže wufšlědžene njeje, škónžo-
wana a škoro wscha wufšlěkana namakana. Mordarja hišcže
nimaju.

Še wěcžne žiwjenje.

„Dželacžer je psched niz dołhim časom“, tak powjedasche
šarar Šškrant w Bielefeldje w ludowej šhromadžinje, „še šwojeje
žonu a šchyrimi džeczimi s žyrtwje won a do bjesbžnosčje nuts
šupil. Ša krotki čas šthori hišcže šylny muž nahle a dyrbješche
šo na šhorokožo lehnycž. Čžerpjenje bu štrachnišche a wón
pschidže k wumrjecžu. „Žona“, muž jene ranje w šchwórtěj
hodžinje džeshche, „daj šararja šawoščž“. Žona šo štróži; wona
njemóžeshche wěricž, šo je prawje šlyšchaka. „Měnišch drje“, na-
pschecžimi kžetro njewěcže, „šo dyrbju po lěšarja pókščž. „Braju
cži, daj šararja šawoščž; dyrbju w krotkim časju wumrjecž.“
Štyšnosčž dla wumrjecža jejneho muža a pschi tym tež šo džiwajo
na žadanju šhoreho njemóžeshche žona hnydom wotmolwicž, hake ša
něšotre minuty džeshche: „Šak dha móžu k šararjej hicz! Ty, ja a
džeczzi, šmy wschaf wschitžy s žyrtwje wustupili. Š nam žadyn
šarar wjazy njepšchidže.“ W duschi cžwilowany, došelž žona po
jeho žadanju cžinicž njehasche, šbėhnu šo šhory w ložu: „Žona,
mjelcž; daj šararja šawoščž; ja cži praju, ja dyrbju wumrjecž.“
Šako by pošlednju móž k wuprajenju šwojeje proštwy dotrebeł,
tak tón na cžele a na duschi šhory muž šlaby na šwoje ložo dele
padnu.

Duž bė wscho žonine napschecžiwjenje woněmjene. Nikoho
njeměšeshche, kiž by ša nju k šararjej bėžecž móhl. Duž šhwatasche
šama k horžo požadanemu, wot nich pał hacž dotal žyle nje-
wobšedžbowanemu šararjej. „D, póčže tola rucže k mojemu muzej,
kiž njemóže wumrjecž, doniž waš widžal njeje!“ tak prošeshche
žona s žylej wutrobu šararja, kiž bė ju na to dopomnik, šo bė šo
šhory še šwojeje žylej šwójšbu s šchesczjianskeje žyrtwje wufamknył.
Štano w pjecžich štejšche šarar pschi šhorokožu; wjele njeje nuts-
šomnje šlamany muž s duchownym wjazy rěcžal. „Prošeshče šo mnu!“
to bė jeho jenicžka proštwy. Šako by jemu žentnarške brēmjo wot
wutroby panyło, tak po tutej modlitwje šdychowasche. Š woczomaj,
šotrežž šo psches šmjertnu cžemnosčž pschecžišcžecž šdashčej, po-
hlada na duchowneho a hluboko pohnuty, kaž s profetiškim hłoškom,
woczini šwoju hubu: „Šnješ šararjo, je tola wěcžne žiwjenje.
Šozialdemokratojo šu mje narěcželi, šmjercž je mi wěrnosčž
prajila.“ Ša to dasche muž, kiž bė hake mało wofomiknjenjom
psched šmjercžu wěrnosčž namakal, žonje a džeczom k šebi pschidž.
„Še wěrnosčž“, tole šwědčjenje dyrbješche wón, kiž bė šwoju
šwójšbu po wopacžnym pucžu wjedł, nětk jako mrěžy žiwym
předowacž. Še wěcžne žiwjenje, mój šyno“, tak wobrocži šo
k šwojemu najštaršchemu hólzej, kiž hizi w mlodženskich lětach
štejšche, s proštwu, šo by šo s wopacžneho pucža na prawy wrócžil.

Hólž po šdacžu njehasche; duž wobrocži šo nan s hrozžym wobli-
cžom, ale s hłoškom horžeho proščenja hišcže jedyn ras na šwoje
džeczjo: „Mój šyno, daj šebi wot šwojeho mrěžy nana prajicž,
šo je wěcžne žiwjenje; dži do šo a šhodž po pucžu šwojeho
Boha“.

Mjensche džeczzi pał a žonu je wón najnutrišcho prošyl,
šchtožkuliz šo jim štanje, šchtožkuliz ludžo rěcža, šo bychu tola hi-
nasche žiwjenje wjedli, hacž wón, pschetož: „Wěcžne žiwjenje je“.

Šarar je domoj šchol, škónžo na ranšchich njebješach je štha-
džalo. Wofoko pschipošdnja šjewi hluboko pškilena žona šararjej
šmjercž šwojeho muža a prošeshche, šo bychu ju se wschēm jeje
džeczimi šašo do šchesczjianskeje žyrtwje horjewšali.“

Mjes tym šo šarar Šškrant to powjedasche, bė šmjercž cžicho
w mulkej šubji, kaž w šmjertnej šomorzy a tola wofoko 600 cžlo-
wješom wulki rum pjelneshche. Duž tyknje šozialdemokrata šklacženy
poršt do huby a jašny hwiš kliczi psches cžiščinu, wótry, kaž
lecžazy šchip, kiž wutrobu a wucho pschekčoz šdashche. Šako by
šawdata była, tajka bė šhromadžišna wofladacž.“

Duž rěcžnik hišcže ras šwój ert woczini: „Šchesczjienjo,
šym ja wam pschewjele prajil? Wschaf šcže šo šami šlyšcheli,
šozialdemokratija hwišda na wěcžne žiwjenje. Šón ras pał wě-
rimy morwemu wjazy, hacž žiwemu: „Še tola wěcžne žiwjenje“.
(Šo weskšalskich šopjencach.)

Š lista dželacžerja na šapóšlanža še Štumm.

Tónle dželacžer pišche tak: „Šdžž do pschichoda hladam, čže
šo mi wutroba šlamacž. Šmam šchtyrjoch šynow, wschěch derje
woczehnjenyh; cži maja šašo džeczzi. Šow šo se štrachom widži,
šak daloko šmy pschidžili, šak jara šo dusche wbohich džeczzi šaw-
dawaju. Šo šedža tu džeczzi wječor a dyrbja štaršchimaj je šozial-
demokratiškich špišow a šaklatnyh nominow cžitacž, wo šaklatym
šapitalu a ludu njepšchecželnym wobudžerstwje, wo cžimž prjedy
ničžo wjedželi nješmy. Šdžž šo nětk prašcham: šchto budže po-
štom tajka mlodžina? dha mam jenož jene wotmolwjenje: Šenož
wulka rubježniška šhromada“.

Braji dha tónle dželacžer pschewjele? Šny to njewěrimy.
Šdžž tajka mlodžina, kotraž njeje šchecžena a po nowym škulškim
šakonju tež hješ rošwucžjenja w šchesczjianskej wěrije wostacž šmė
a wot šwojeje štaršcheje šo wěru a wóžny kraj hidžicž wucži,
hake dorosčžena budže, poštom bėda nam!

Štarajmy šo, šo našcha šerbška mlodžina šo wot jėda tajkich
ludžikažerjom wobarnuje; hladačže na wasche džeczzi, s šim wob-
šhadžej, šchto cžitaja; hladačže šo němskich nominow; wjele s nich,
šotrež šo w našchich štronach roššchěrjaja, njehaja žaneje lubosčže
k njebjškemu a šemškemu kralej; cžitacžže radšcho našche dobre
šerbške nominy a nawabcže wjele druhich, šo teho runja cžinja.
Šjedch ludžikažerjo šhonja, kaž nětk hizi husto praja, šo maja bu-
rojo pschetolšte hłowy ša jich polěpsčjenje. Šo budže wam prawa
cžeshčž a žyštemu wóžnemu krajej twjerda škala, na šotrežž dyrbja,
hžyž hewaf nihžje, šozialdemokratiške wotpohlady šo šlamacž.

Šalmarum.

Njedžela	Rom. 3, 21—31.	Šebr. 13, 5—25.
Póndžela	Šan. 10, 12—16.	1 Šetr. 2, 21—25.
Wutora	Rom. 4, 1—8.	Ššalm 23.
Ššrjeda	Rom. 4, 13—25.	Šjew. Šan. 3, 1—13.
Šchwórtł	Rom. 5, 1—11.	Šjew. Šan. 3, 14—22.
Šjatl	Rom. 5, 12—21.	Šjew. Šan. 7, 9—17.
Ššobota	Rom. 6, 1—11.	Šjew. Šan. 12, 7—11.

„Šomhaj Bóh“ je wot nětky niz jenož pola
šnješom duchownych, ale tež we wschěch psche-
dawarňach „Ššerb. Šlowin“ na wfach a
w Budyščinje dostacž. Ša šchwórcž lěta
płacži wón 40 w., jenotliwe cžiška šo po
4 w. pschedawaju.